

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/39077 -
7/39097

Sayı : 54045643/610- 961
Konu : Soru Önergeleri

20.03/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 18.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-165163 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/39077, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/39078, 7/39079, 7/39080, 7/39081, 7/39082, 7/39083, 7/39084, 7/39085, 7/39086, 7/39087, 7/39088, 7/39089, 7/39090, 7/39091, 7/39092, 7/39093, 7/39094 ve 7/39095, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/39096 ve 7/39097 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi Eker

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/39077, 7/39078, 7/39079, 7/39080, 7/39081,
7/39082, 7/39083, 7/39084, 7/39085, 7/39086, 7/39087,
7/39088, 7/39089, 7/39090, 7/39091, 7/39092, 7/39093
7/39094, 7/39095, 7/39096, 7/39097 (27 sayfa)

7/39079

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : **Özcan YENİÇERİ**
Ankara Milletvekili
Esas No : **7/39079**

SORU 1) 2002-2014 yılları arasında, yıllara göre tescil edilen çeşit, tür, ırk, hat sayısı kaçtır? Bu sayının artırılması için yürütülmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadır?

SORU 2) 2002-2014 yılları arasında, yıllara göre kayıt altına alınan yeni bitki çeşidi sayısı kaçtır? Bu sayının artırılması için yürütülmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadır?

CEVAP 1-2) Farklı kaynak ve literatürlere göre ülkemizde 12 Binden fazla bitki türü mevcut olup, bunların 4 Bin kadarı endemiktir. Genetik kaynaklarımız Bakanlığımıza bağlı Araştırma enstitüleri ile tohum-gen bankalarında muhafaza ve kayıt altına alınmakta olup, bu kapsamda tescil ve koruma çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımızca, Türkiye'nin genetik kaynakları yönünden sahip olduğu zengin çeşitliliğin kaybolmadan korunması, uzun süreli muhafazası, sürdürülebilirliği, araştırmacılar ve gelecek kuşaklarca kullanımının sağlanması amacıyla önemli çalışmalar ve projeler yürütülmektedir. Bu çalışmalardan bazıları şu şekildedir;

- Ülkemizin zengin biyoçeşitlilik potansiyelini koruyacak ve gelecek nesillere aktaracak, tek çatı altında en çok tohumu muhafaza edebilen, 250 Bin örnek kapasiteli, Dünyanın 3. büyük Tohum Gen Bankası, 2010 yılında Ankara'da açılmıştır. Tohum Gen Bankası'nda muhafaza edilen tohum numunesi sayısı 2013 yılı sonu itibariyle 3.390 tür'e, örnek sayısı 107.031'e ulaşmış olup, bu sayı her yıl artmaktadır.
- Ayrıca, meyve ve asma gen kaynağı olarak 60 türde, 9.306 örnek muhafaza ve kayıt altına alınmıştır.
- Yalova'da Dünyanın en büyük Geofit Bahçesinin temeli 2014 yılı Ocak ayında atılmıştır. Geofit Bahçesinde ülkemiz florasında bulunan 1.000 türden fazla doğal soğanlı ve yumrulu süs bitkisinden oluşan genetik kaynağımız koruma ve kayıt altına alınacaktır. Geofit Bahçesinin Haziran 2014 tarihinde hizmete açılması planlanmaktadır.
- Türkiye'nin uluslararası seviyedeki ilk Milli Botanik Bahçesinin temeli 2013 yılında Ankara'da atılmıştır. 2015 yılında hizmete açılması planlanan Milli Botanik Bahçesi, Türkiye'nin florasının tanıtıldığı ve nadir bitkilerin korunduğu referans bir merkez olacaktır.
- Hayvan genetik kaynakları çalışmaları kapsamında 13 ırk 3 hat, 2.331 örnek sayısına ulaşılmış olup, 50 kovan ve 3 ipekböceği hattı da kayıt altına alınmıştır. Bakanlığımıza bağlı Hayvan Gen Bankasında 30 ırk, 5 tür'e ait sperma, embriyo, DNA ve hücre örnek sayısı toplamda 88.484'e ulaşmıştır. Halk Elinde Hayvan Genetik Kaynakları Koruma Projesi kapsamında 24 ırk, 13.314 baş hayvan ile 9.248 koloni arı koruma altına alınmıştır. Ayrıca, 56 yerli ırk, tip, hat ve hibrit hayvan Evcil Hayvan Tescil Komitesi tarafından tescil edilmiştir.
- Ayrıca Bakanlığımıza bağlı farklı araştırma enstitülerinde bitki ve hayvan gen kaynaklarımızın korunmasına yönelik çalışmalar, farklı projeler ve eylem planları yürütülmektedir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız bünyesinde yer alan Araştırma Enstitüleri ve İstasyon Müdürlükleri tarafından 2002-2013 yılları arasında tarla bitkileri araştırmaları kapsamında 30 türde toplam 267 çeşit tescil edilerek kayıt altına alınmıştır.

Bahçe Bitkilerinde, Araştırma Enstitülerimizce yürütülen çalışmalar sonucunda; ilk yerli narenciye çeşitleri geliştirilmiş ve Dünya'nın ilk çekirdeksiz limonu üretilmiştir. Ayrıca, 5 adet çekirdeksiz üzüm, 5 adet Trabzon hurması, 2 adet Antepfıstığı, 2 adet Fındık ve 4 adet Nar çeşidi geliştirilerek üreticilerimizin hizmetine sunulmuştur. Meyvecilikte bugüne kadar toplam 892 adet meyve/asma çeşidi ile 199 adet anaç tescil ettirilmiştir. Ayrıca, Araştırma Enstitülerimize ait Arazi Gen Bankasında;

- Ilıman İklim Meyvelerinde; 51 türde 6.210 adet meyve çeşidi ve tipi,
- Bağcılıkta; 2.132 adet asma örneği,
- Turunçgillerde; 964 adet turunçgil ve akraba türleri muhafaza edilmektedir.

Uluslararası Zeytin Konseyi ile yürütülen çalışmalar neticesinde Dünyanın 3. Zeytin Koleksiyonu'nun Türkiye'de kurulması kararlaştırılmıştır. Kuruluş çalışmalarını 2012 yılında başlatılmış olup, 2015 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Sebzecilikte, 2004 yılında başlatılan, "Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Gelişmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi" ile yerli hibrit sebze çeşitlerinin kullanım oranı %10'lardan bugün %50'lere ulaşmıştır. Bu proje sayesinde;

- İlk ticari tohumluk kayıtları başlatılmış, domates, biber, kavun ve hıyarda ilk yerli çeşitlerin ticari tohumluk kayıtları yapılmış,
- Araştırma enstitülerimizdeki sebze tohumluğu gen havuzu büyüklüğü 10 katına çıkartılmış,
- 8 sebze türüne ait 15.000 örnek, 5 Araştırma Enstitümüzde muhafaza altına alınmıştır.

Bakanlığımızca tarla bitkileri türlerinde kayıt altına alınan çeşit sayılarının artırılması ile ilgili Tarımsal Araştırmalar Enstitülerimiz bazında yürütülen çok sayıda proje bulunmakta olup, 2014 yılı itibariyle 473 proje devam etmektedir. Bu projelerin temel amacı yeni bitki çeşitleri geliştirmek, verimi ve kaliteyi birlikte artırabilmek, özellikle sıcaklığa ve hastalıklara toleranslı çeşitler geliştirebilmektir. Bu projelerle birlikte çeşit geliştirme çalışmaları meyve ve sebzelerde de devam etmektedir. Ayrıca, klasik ıslah yöntemindeki süreyi kısaltmak amacıyla biyoteknoloji çalışmaları da ıslah projelerine entegre edilmektedir. Özellikle buğday, arpa, çeltik, nohut, kuru fasulye, mercimek, haşhaş vb. türlerde enstitülerimiz tarafından çok sayıda çeşit geliştirilerek kayıt altına alınmaktadır.